

Informacje dotyczące uzgodnień Krajowego Planu Odbudowy, a także uzgodnień i harmonogramu prac nad Umową Partnerstwa były głównymi tematami posiedzenia podkomisji stałej do monitorowania wykorzystania środków unijnych, która odbyła się 14 grudnia br. Jakie kwestie zostały podniesione przez stronę samorządową?

Informacje przekazały przedstawicielki Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

KPO

Dialog z Komisją Europejską został wznowiony w połowie października. Dialog toczy się na poziomie politycznym i technicznym. KE przesłała już do Polski projekt decyzji implementacyjnej. W wyniku dyskusji, Polska zmieniła brzmienie 98 kamieni i wskaźników. Dla większości z nich przesunięto terminy realizacji. Komisja zgodziła się na finansowanie prawie 200 etatów, co ma znaczenie dla sprawnej realizacji części inwestycji. Pojawiła się jedna zmiana merytoryczna w inwestycji dotyczącej API w komponencie D ochrony zdrowia – Komisja zgodziła się, żeby komponent dotyczący badań i rozwoju został usunięty z finansowania w części pożyczkowej i został przesunięty do finansowania w części dotacyjnej ze środków strukturalnych. Dialog polityczny toczy się natomiast w związku z reformą sądownictwa. Jeden z kamieni milowych, który dotyczył usunięcia Izby Dyscyplinarnej jest uzgodniony, ale trwają dyskusje co do brzmienia drugiego kamienia milowego dotyczącego przywrócenia do orzekania sędziów.

W toku dyskusji posłowie zwrócili uwagę na nieobecność na posiedzeniu komisji ministra Budy, który powinien odpowiedzieć na istotne pytania w sprawie. Pytano również o to, czy jest jakakolwiek szansa, by Polska otrzymała środki w ramach zaliczki, czy należy uznać, że pieniądze przepadły. Wskazywano na zaniedbania rządu w tym temacie.

Padły też pytania o udział samorządów w Komitecie Monitorującym.

Posłowie nawiązali również do czeków rozdawanych samorządom przez przedstawicieli rządu w różnych częściach kraju. Pytano o to, jaka jest gwarancja ich realizacji i czy nie jest to jedynie mamienie samorządów. Proszono też o wyjaśnienia, w jaki sposób samorządy miałyby rozliczać owe чеки.

Posłowie prosili również o jasne deklaracje dotyczące tego, czy konieczna do uruchomienia funduszy reforma wymiaru sprawiedliwości w Polsce zostanie zrealizowana.

Marek Wójcik ze Związku Miast Polskich pytał, kiedy samorządy otrzymają wzgląd w nową wersję KPO. Prosił też o wyjaśnienia, w jakiej sferze obniżono składniki i o ile, a także czy zmieniono reformy zapisane w KPO, gdyż samorządy otrzymują wiadomości, że tak się stało. Jest to z kolei kwestia, która najbardziej zatrważa samorządy. Zdaniem Marka Wójcika sytuacja, w której nie wdraża się KPO oznacza, że samorządy zrobią o wiele mniej niż chciały początkowo.

Rafał Marchewka ze Związku Województw RP ponowił postulat włączenia samorządów województw we wdrażanie części pożyczkowej KPO. Przewodniczący Komisji wyraził ubolewanie nad tym, że polityka regionalna została zabrana z poziomu województw i przeniesiona na poziom centralny. „Wygląda na to, że to przemyślana i zaplanowana akcja centralizacji władzy i trzymania pełnego wpływu na to, co się dzieje. Polityka regionalna jest dziś realizowana przy pomocy tekturowych czeków a nie wskaźników i programów, które zakładamy do realizacji” – mówił.

W odpowiedzi na zgłoszone kwestie przedstawicielka Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej wskazała, że zgodnie z ustaleniami z KE, pierwsza płatność będzie uzależniona od wdrożenia reformy sądownictwa. Po ustaleniu daty wdrożenia reformy, Polska może wystąpić z pierwszym wnioskiem o płatność. Przesuwanie kamieni i reform miało nas przygotować do tego, by nie mieć problemów z niewykazaniem realizacji jakiejś reformy.

Co do udziału JST w Komitecie Monitorującym przekazano, że jest on zagwarantowany w puli połowy składu.

Odnosząc się do środków pochodzących z zaliczki, kluczowe mają być najbliższe dni. Jeśli przed 22 grudnia uda się uzyskać decyzję Komisji, to jest małe prawdopodobieństwo, że w procedurze pisemnej ad hoc zwołana Rada będzie w stanie wydać decyzję. Jednak każdy dzień przybliżający do granicznej daty obniża na to szansę.

Poinformowała również, że resort do końca roku chciałby pokazać ostateczne brzmienie KPO. Jeśli zaś chodzi o schemat przepływu części pożyczkowej, to jest to w gestii Ministerstwa Finansów.

Posłowie pytali również, czy zatwierdzenie KPO jest potrzebne do rozpoczęcia inwestycji, czy można je rozpocząć a potem rozliczyć. Zastanawiano się też, jaka część pieniędzy z KPO będzie przeznaczona na refundację. Odpowiedź: wszystkie cele pasujące do wskaźników mogą być realizowane. Marek Wójcik podkreślał, że dla samorządów, KPO to pieniądze dodatkowe, a nie w zamian.

Umowa Partnerstwa oraz krajowe i regionalne programy operacyjne

Aktualnie projekt Umowy Partnerstwa został przyjęty przez Radę Ministrów – miało to miejsce 30 listopada. W tej chwili dokument jest przekazywany do Komisji Europejskiej. W następnej kolejności rozpoczną się formalne negocjacje. Komisja Europejska będzie miała 4 miesiące na przyjęcie Umowy Partnerstwa. Równolegle trwają prace nad programami, które będą realizowały umowę. 9 programów jest już na etapie prac rządowych, jeden projekt został w trybie obiegowym przyjęty przez Radę Ministrów. 3 miesiące po złożeniu Umowy Partnerstwa powinny też zostać złożone programy. Oprócz programów krajowych jest też 16 programów regionalnych, które są przygotowywane przez zarządy województw. One są na różnym etapie zaawansowania.

Marek Wójcik wyraził głębokie zdziwienie stwierdzeniem o zatwierdzeniu programu przez Radę Ministrów, ponieważ Komisja Wspólna Rządu i Samorządy Terytorialnego nic o tym nie wie. Tego typu programy powinny być opiniowane przez KWRiST. „Nie zgadzamy się na to, by w ten sposób traktować głównego realizatora programów krajowych” – mówił.

Posłowie pytali również o Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, a także jaka jest pełna pula funduszy na transformację energetyczną. Odpowiedź: ponad 4 mld euro.

Przewodniczący komisji zobowiązał się, że kolejne posiedzenie podkomisji będzie dotyczyło Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.